

Reallønsfald for stort set alle

Med tallene for lønudviklingen for 4. kvartal 2010 er der nu reallønsfald for alle sektorer og for stort set alle brancher. Men udsigten for 2011 er reallønsfald for alle.

Opdeling af den kommunale sektor.

I februar offentliggjorde Danmarks Statistik for første gang tal for lønudviklingen for ansatte i kommunerne og ansatte i regionerne hver for sig. Der er fortsat et samlet indeks for alle ansatte i kommuner og regioner under et. De nye indeks er opgjort med samme basis som det samlede indeks med 1. kvartal 2005 = 100, hvorved såvel indeks som og udvikling er sammenlignelig. Da regionerne først opstod i forbindelse med kommunalreformen fra 2007 er indekset først opgjort separat fra dette tidspunkt. Der findes således ingen opdeltede indeks før 2007.

Tabel 1: Lønindeks for kommunalt ansatte

Indeks med 1. kvartal 2005 = 100				
	2010K1	2010K2	2010K3	2010K4
Erhverv i alt	120,8	122,5	122,3	122,4
Vandforsyning og renovation	122,9	122,4	121,7	124,1
Rengøring og anden operationel service	122,1	124,3	125,9	127,7
Kommunal/regional administration
Undervisning	121,9	123,0	123,8	123,6
Sundhedsvæsen	119,2	120,7	121,9	121,7
Sociale institutioner	121,5	124,3	123,6	123,4
Kultur og fritid	125,0	126,2	126,5	127,1

Kilde: udtræk fra Danmarks Statistik Statistikbanken, ILON55

Tabel 2: Lønudviklingen indenfor kommunerne

	2010K1	2010K2	2010K3	2010K4
Erhverv i alt	5,3	2,9	2,4	1,5
Vandforsyning og renovation	4,6	3,7	3,2	2,0
Rengøring og anden operationel service	2,5	4,6	6,7	5,3
Kommunal/regional administration
Undervisning	4,9	3,0	1,9	1,9
Sundhedsvæsen	3,4	3,1	3,6	2,2
Sociale institutioner	5,8	2,9	2,6	1,6
Kultur og fritid	5,8	3,5	3,7	2,3

Kilde: Udtræk fra Danmarks Statistik Statistikbanken, ILON55

Tabel 3: Lønindeks og lønudvikling for ansatte i regionerne

Indeks med 1. kvartal 2005 = 100

	2010K1	2010K2	2010K3	2010K4
Erhverv i alt	122,2	123,6	124,3	123,3
Regional administration
Sundhedsvæsen	119,8	121,2	122,5	121,5
Sociale institutioner
Erhverv i alt	4,7	2,4	2,6	1,5
Regional administration
Sundhedsvæsen	3,9	2,0	2,6	2,0
Sociale institutioner

Kilde: Udtræk fra Danmarks Statistik Statistikbanken, ILON88

Indekset for regionerne er for 1. kvartal 2010 1,4 procentpoint større end i kommunerne. Det betyder, at regionerne har haft en større lønudvikling siden 2007 end kommunerne. I 2010 har kommunerne til gengæld oplevet en lidt større lønudvikling end regionerne. For 4. kvartal 2010 er forskellen mellem indeksene indsnævret til 0,9 procentpoint.

Så er spørgsmålet, om de ansatte i regionerne har oplevet at have haft en lidt større lønudvikling end de ansatte i kommunerne, eller det hele blot skyldes strukturforskydninger i datagrundlaget. Altså at der er blevet relativt flere højtloønnede mens lavere uddannedes og dermed lavere lønnedes andel af det samlede antal er reduceret. Det vil rent statistisk give en

forøget lønudvikling, som de ansatte ikke kan genkende på deres lønseddel. Det kan ud fra Danmarks Statistiks opgørelser ikke afklares om er tilfældet.

Der er for 4. kvartal 2010 samme lønudvikling i kommunerne som i regionerne, nemlig 1,5 procent på årsbasis. I november udviste forbrugerpristallet en stigning på 2,6 procent. Derved er der faldende reallønsudvikling for ansatte i både kommuner og regioner.

I staten nåede Danmarks Statistik frem til en lønudvikling på 2,5 procent for 4. kvartal 2010 efter at Danmarks Statistik i januar ændrede opgørelserne for de tre første kvartaler i nedadgående retning. Og den ændrede opgørelse af de modtagne data har betydet, at økonomistyrelsens/finansministeriets opgørelser på personalestyrelsens hjemmeside og Danmarks Statistiks tilsvarende opgørelser over lønudviklingen nu er tættere på hinanden end tidligere. Men Danmarks Statistik fører fortsat og har den højeste lønudvikling for statens område. Men nu er lønudviklingen for statsansatte også mindre end prisudviklingen og dermed har statsansatte også en negativ udvikling i reallønnen.

Tabel 4: Lønudviklingen i staten

	2010K1	2010K2	2010K3	2010K4
Erhverv i alt	4,1	3,1	3,1	2,5
Transport	4,6	3,6	4,1	4,8
Forskning og udvikling	4,6	3,6	3,6	2,9
Statslig administration, forsvar og politi	3,6	2,9	2,8	1,8
Undervisning	4,1	3,0	3,0	2,7
Kultur og fritid	4,8	4,5	3,3	2,0

Kilde: Egne udtræk Danmarks Statistik Statistikbanken, ILON7

I den private sektor kom Danmarks Statistik frem til en lønudvikling for 4. kvartal 2010 på årsbasis på 2,2 procent. DA kom for sit eget område frem til 2,1 procent. Der er dermed stort set enighed om niveauet for lønudviklingen i den private sektor. Det betyder, at lønudviklingen i de tre sektorer kommuner inklusive regionerne, staten og den private sektor er mindre end prisudviklingen. Negativ reallønsudvikling er dermed en fælles fornøjelse for stort set alle.

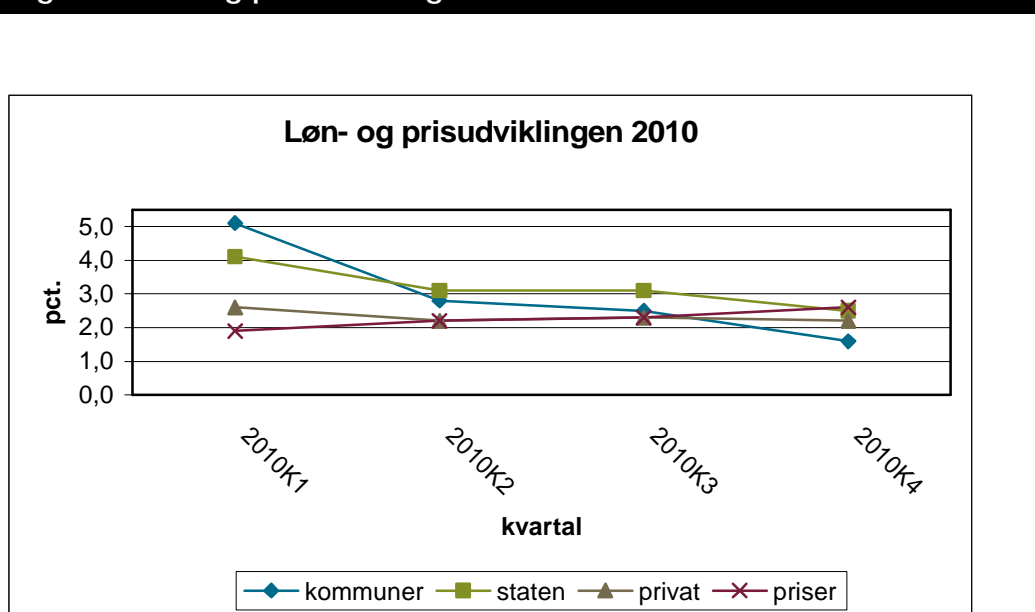
Som det fremgår af tabel 5 har lønudviklingen været ret stabil omkring 2 ¼ procent i den private sektor for de sidste tre kvartaler.

Tabel 5: Lønudviklingen i den private sektor

	2010K1	2010K2	2010K3	2010K4
Erhverv i alt	2,6	2,2	2,3	2,2
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	2,8	2,5	2,5	2,4
Bygge og anlæg	1,4	1,2	1,7	2,0
Handel og transport mv.	2,4	1,8	1,6	1,3
Information og kommunikation	3,4	3,4	3,2	3,0
Finansiering og forsikring	4,5	4,2	4,1	3,9
Ejendomshandel og udlejning	3,5	2,6	2,9	2,6
Erhvervs-service	1,9	2,0	2,4	2,4
Undervisning og sundhed mv.	1,7	1,3	1,4	1,6
Kultur, fritid og anden service	3,8	3,0	3,4	3,4

Kilde: Egne udtræk Danmarks Statistik Statistikbanken, ILON3

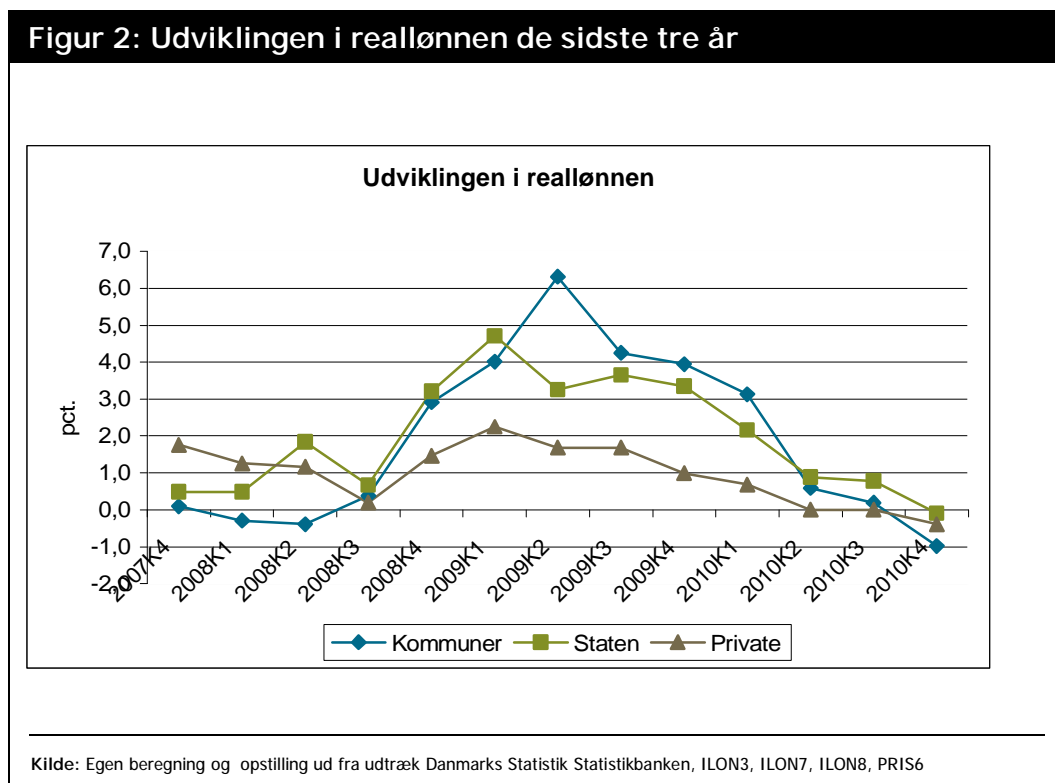
Sammenfattende er løn- og prisudviklingen i 2010 vist i figur 1. Her vises især et voldsomt fald i lønudviklingen i den kommunale sektor inklusive regionerne, hvor lønudviklingen går fra 5,1 procent i 1. kvartal 2010 til 1,6 procent i 4. kvartal 2010. Bemærk at den samlede lønstigning er større end i hver af delsektorerne. Det skyldes strukturelle forskydninger i datamaterialet.

Figur 1: Løn- og prisudviklingen i 2010

Kilde: Egen opstilling ud fra udtræk Danmarks Statistik Statistikbanken, ILON3, ILON7, ILON8, PRIS6

Lønudviklingen udviser faldende tendens i 2010, men samtidig udviser prisudviklingen stigende tendens. Udviklingen i reallønnen kommer herved i klemme og er nu negativ.

Udviklingen i reallønnen

Udviklingen i reallønnen har haft en noget turbulent tilværelse de seneste år. Udviklingen i reallønnen ud fra de fælles kommunale indeks startede sidste overenskomstperiode under nul for derefter at nå noget nær rekordhøjde i 2009 for straks derefter at tage en gevaldig rutschetur, således at udviklingen i reallønnen nu er negativ. Og denne gang er der modsat i 2008 ikke umiddelbart udsigt til en bedring. Først i 2012 vil der være udsigt til en positiv realløns udvikling. Det gælder også for statens område. I den private sektor er udviklingen mere stabil, men også her er udsigten med den nuværende prisudviklingen en fortsat negativ udvikling i reallønnen i 2011 og ligesom for den offentlige sektor er udsigterne for 2012 forsigtig optimisme for så vidt angår udviklingen i reallønnen.

Prisudviklingen

Udviklingen i forbrugerprisindekset har været lidt svingende de senere år. Fra et niveau på 3 til 4 procent i 2008 til i en enkelt måned at være mindre end 1 procent i 2009 er udviklingen støt og rolig for opadgående i løbet af 2010 og sluttede året omkring 2 ¾ procent.

Tabel 6: Den gennemsnitlige prisudvikling

Udviklingen i forbrugerprisindekset i forhold til samme måned året før.

Pct.	2007	2008	2009	2010
Januar	1,8	2,9	1,8	2,0
Februar	1,9	3,1	1,9	1,9
Marts	2,0	3,1	1,8	2,2
April	1,7	3,2	1,4	2,4
Maj	1,8	3,4	1,3	2,2
Juni	1,4	3,8	1,2	1,7
Juli	1,2	4,0	1,0	2,3
August	1,1	4,3	1,1	2,3
September	1,2	4,2	0,8	2,6
Oktober	1,7	3,7	1,0	2,5
November	2,5	2,7	1,3	2,6
December	2,3	2,4	1,4	2,8
Gns året	1,7	3,4	1,3	2,3

Notetekst

Kilde: Egen opstilling ud fra Danmarks Statistik Statistikbanken, PRIS6

Tabel 7: Udviklingen i forbrugerprisindekset i 2010

Prisudviklingen for udvalgte produkter

2000 = 100	Maj	August	November	December	Januar
Forbrugerprisindeks	2010M05	2010M08	2010M11	2010M12	2011M01
Forbrugerprisindeks i alt	2,2	2,3	2,6	2,8	2,7
Fødevarer og ikke-alkoholiske drikkevarer	-0,6	1,5	2,5	3,5	2,4
Brød og kornprodukter	-1,7	-1,1	0,4	1,0	3,2
Alkoholiske drikkevarer og tobak	5,1	9,4	10,8	10,4	4,8
Beklædning og fodtøj	-0,5	0,2	-2,1	-1,5	-4,6
Bolig	4,0	3,9	3,8	3,9	4,0
Flydende brændsel	21,1	18,1	22,5	29,0	20,1
Boligudstyr og husholdningstjenester	-0,8	0,1	0,3	-0,2	1,6
Sundhed	1,4	1,8	-0,2	0,3	3,2
Transport	3,7	1,5	2,3	3,4	2,8
Kommunikation	-1,9	-4,3	-2,7	-3,0	-0,5
Fritid og kultur	0,2	0,7	0,7	0,7	2,2
Uddannelse	4,0	5,7	4,5	4,5	5,1
Restauranter og hoteller	1,8	1,7	2,0	2,0	2,2
Andre varer og tjenester	3,1	3,8	4,2	4,0	2,9
Daginstitutioner og social forsorg	4,3	4,3	4,3	4,3	3,9
Forsikringer	4,1	6,2	6,2	6,2	3,5
Varer i alt	1,6	2,1	2,3	2,9	2,5
Tjenester i alt	2,8	2,5	2,8	2,9	2,9

Kilde: Egen opstilling ud fra Danmarks Statistik Statistikbanken, PRIS6

Energipriserne har sin andel i stigningen i forbrugerprisindekset. En prisudvikling på omkring 20 procent i flydende brændsel er topscorer, men prisudviklingen for el, fastbrændsel, gas, fjernvarme m.v. påvirkes af de stigende oliepriser og har også en prisudviklingen langt udover det generelle niveau. Uden denne store prisudviklingen på energi ville prisudviklingen formentlig være omkring $1\frac{3}{4}$ til 2 procent. Altså væsentlig under det nuværende niveau på $2\frac{3}{4}$ procent.

Uden olieprisernes udvikling ville der bedre være balance i udviklingen i lønninger og priser.

Fornemmelsen af en tom pung/konto skyldes dog ikke kun øgede priser, men også likviditetsdræn, idet firmaer, fx DONG og TDC, har fremrykket betalingerne, hvilket betyder, at der i 2010/2011, hvor omlægningen typisk finder sted, skal betales en ekstra regning.